

Eindrapportage Informatiepunt Verkiezingen Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Organisatie Informatiepunt Verkiezingen	4
3. Totaaloverzicht	5
4. Aantal vragen per categorie	7
4.1 Communicatiemiddel en onderwerp per melder	8
Gemeenten	8
Burgers	9
Politieke partijen	9
4.2 Vergelijking met eerdere gemeenteraadsverkiezingen	11
5. Onderwerpen	11
5.1 Kandidaatstelling	12
5.2 OSV2020	13
5.3 Registratieverzoeken	13
5.4 Vaststellen en bekendmaken uitslag	13
5.5 Stembureaus	14
5.6 Centraal stembureau/hoofdstembureau	14

Colofon

Kiesraad
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

T 070-426 6266
E kiesraad@kiesraad.nl
I www.kiesraad.nl

Bezoekadres:
Muzenstraat 85
Den Haag

Inleiding

Deze rapportage heeft betrekking op alle vragen die door het Informatiepunt Verkiezingen (hierna: Informatiepunt) zijn afgehandeld in aanloop naar en tijdens de herindelingsverkiezingen van 2021 en de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Het Informatiepunt heeft gedurende deze periode vragen van burgers, gemeenten, politieke partijen en overige organisaties behandeld.

Het Informatiepunt was actief van 1 november 2021 tot en met 15 april 2022. Deze rapportage ziet op de periode tot en met 31 maart 2022. In deze periode zijn in totaal 4.711 vragen beantwoord. In deze eindrapportage wordt nader ingegaan op de vragen die in de aangegeven periode zijn afgehandeld. Aangegeven wordt welke categorieën betrokkenen het Informatiepunt benaderden, op welke manier (per telefoon of per e-mail) en waarover.

De herindelingsverkiezingen van 2021 en de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 waren bijzondere verkiezingen, aangezien er nog steeds rekening gehouden werd met COVID-19, net als bij de recente Tweede Kamerverkiezing en herindelingsverkiezingen. Het was nog enige tijd onduidelijk of de Tijdelijke wet verkiezingen COVID-19 (hierna: Tijdelijke wet) ook van toepassing zou zijn bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Op 2 december 2021 maakte het ministerie van BZK bekend dat de Tijdelijke wet definitief werd verlengd; in ieder geval tot en met de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. De maatregelen uit de Tijdelijke wet bleven daarmee, net als in 2021, een terugkerend thema in de vragen die het Informatiepunt ontving.

In deze rapportage wordt eerst de organisatie van het Informatiepunt belicht (Hoofdstuk 2). Daarna wordt een totaalbeeld gegeven van de gestelde vragen (Hoofdstuk 3). Vervolgens worden afzonderlijk de categorieën en onderwerpen uitgewerkt (Hoofdstuk 4 en 5).

Organisatie Informatiepunt Verkiezingen

Sinds 2006 wordt voor elke verkiezing een Informatiepunt opgezet. Het Informatiepunt is een gezamenlijk initiatief van de Kiesraad en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK). In de praktijk is de personele bezetting en de inrichting van het Informatiepunt een verantwoordelijkheid van de Kiesraad.

Het Informatiepunt was telefonisch bereikbaar op werkdagen van 09:00 tot 17:00 uur. Op de dagen van vervroegd stemmen, 22 en 23 november tijdens de herindelingsverkiezingen en 14 en 15 maart tijdens de gemeenteraadsverkiezingen, hanteerde het Informatiepunt ruimere openingstijden (09:00 tot 22:00 uur respectievelijk 07:00 tot 21:00 uur). Op de dag van stemming, woensdag 24 november 2021 (herindelingsverkiezingen) en woensdag 16 maart 2022 (gemeenteraadsverkiezingen), was het Informatiepunt geopend van 07:00 tot 22:00 uur. Het Informatiepunt was daarnaast ook per e-mail bereikbaar.

Het Informatiepunt bestond uit drie personen. Twee van hen begonnen op 1 november 2021 en één op 6 december 2021.

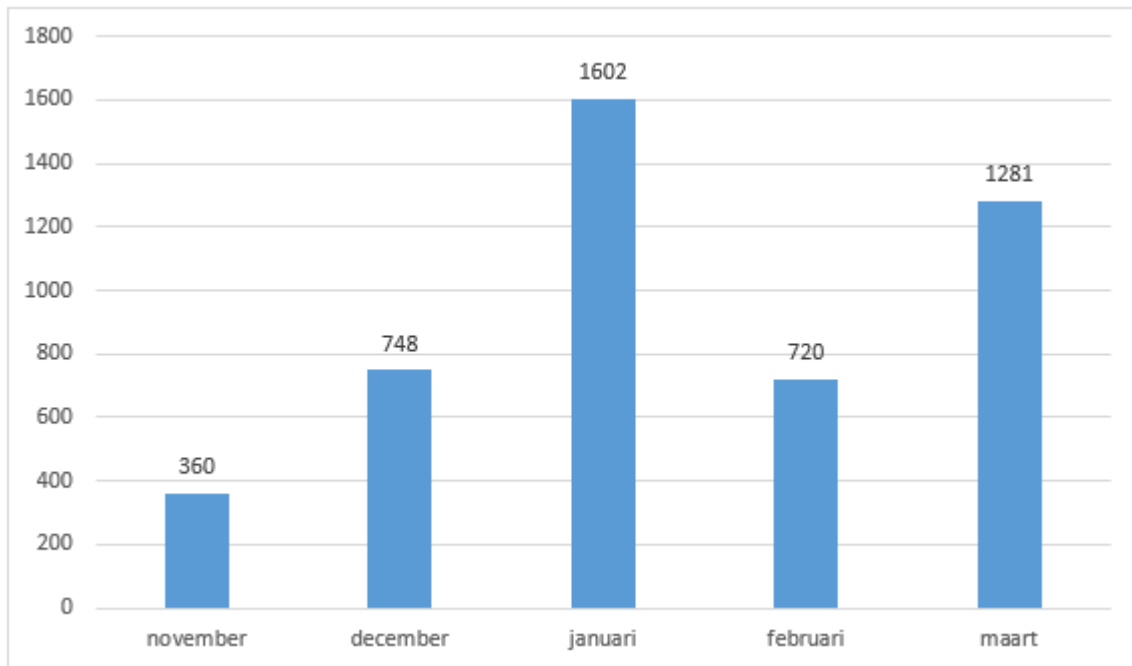
De door het Informatiepunt verstrekte informatie werd inhoudelijk afgestemd binnen het bureau van de Kiesraad. De beantwoording van beleidsvragen en politiekgevoelige vragen werd afgestemd met het ministerie van BZK. Ook is afstemming gezocht met het ministerie als het ging om corona-gerelateerde onderwerpen. Hoewel sommigen inmiddels bekend waren met de maatregelen uit de Tijdelijke wet, waren er nog steeds veel vragen over deze onderwerpen. Vooral gezien de veranderde maatregelen sinds 2021. Zo was het dit keer niet meer mogelijk bij brief te stemmen en werd de opzet van het tellen van de vervroegd uitgebrachte stemmen dit keer anders vormgegeven.

Nadat een vraag was afgehandeld, werd deze ingevoerd in FileMaker Pro (FMP). Dit programma is vervolgens gebruikt bij het verzamelen van de statistische gegevens van alle vragen. Deze statistische gegevens zijn gebruikt voor de maandelijkse rapportages en deze eindrapportage.

Totaaloverzicht

In totaal heeft het Informatiepunt in de periode van 1 november 2021 tot en met 31 maart 2022, 4.711 vragen beantwoord.

Grafiek 1: Totaal aantal vragen per maand

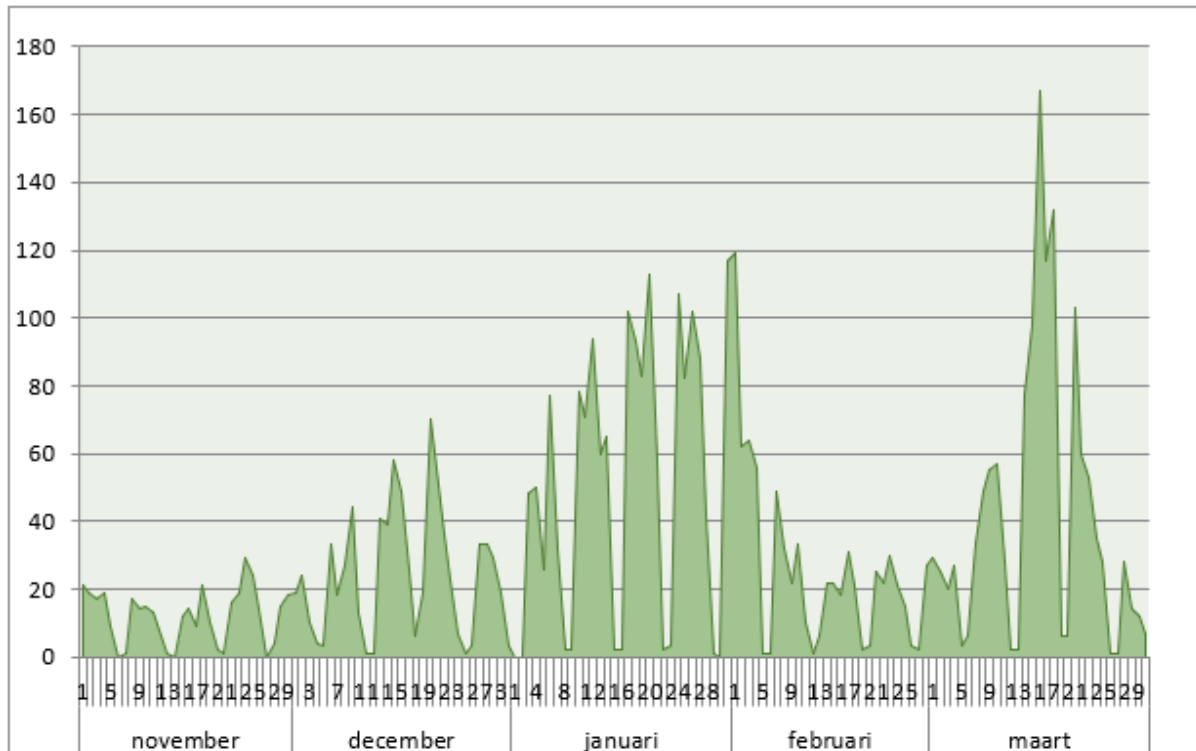

Bovenstaande grafiek laat duidelijk zien dat twee maanden eruit springen wat betreft het aantal ontvangen vragen. De meeste vragen werden in januari gesteld, de maand waarin de dag van kandidaatstelling viel (31 januari 2022). In aanloop naar deze dag hebben vooral veel gemeenten en partijen contact opgenomen om vragen te stellen over de benodigde stukken en de software waarmee deze waren aan te maken (OSV2020-KS). Ook in de maand maart werden relatief veel vragen gesteld. Logischerwijs komt dat doordat de dag van stemming (16 maart 2022) en de dagen van vervoegd stemmen (14 en 15 maart 2022) in die maand vielen. In maart werd het Informatiepunt vooral benaderd door gemeenten en burgers met een piek op de dagen dat er gestemd kon worden.

Onderstaande grafiek laat zien dat de hoeveelheid vragen in de eerste twee maanden langzaam oplopen. Tot halverwege december is er een duidelijke piek te zien. Dit heeft te maken met de deadline (20 december 2021) voor politieke groeperingen om een verzoek in te dienen voor het registeren van een aanduiding. Rond de jaarwisseling nam het aantal vragen per dag weer toe. De meeste vragen gingen over de kandidaatstelling en dan in het bijzonder over de kandidatenlijst, de bijbehorende stukken en de inzet van OSV2020-KS. Ook was het deze weken mogelijk voor ondersteuners om ondersteuningsverklaringen af te leggen. Hier werden ook vragen over gesteld. In februari is duidelijk te zien dat er minder vragen binnenkwamen dan de maand ervoor. Maar gedurende de hele maand werden er toch veel vragen gesteld over de mogelijkheid tot het herstellen van verzuimen tijdens de verzuimperiode, en de mogelijkheid tot het indienen van beroep bij de Afdeling

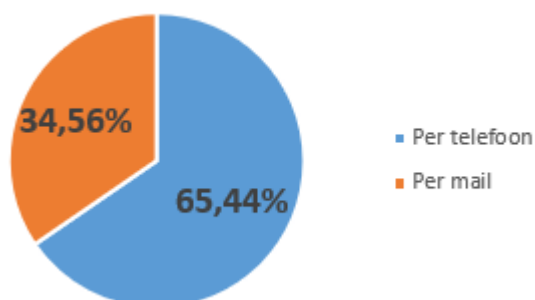
bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen de beschikking over de geldigheid van de kandidatenlijst en de handhaving van kandidaten en aanduidingen. Verder bereidden gemeenten in deze maand de stemming en uitslagvaststelling voor en hadden zij daarover ook enkele vragen. Maart was natuurlijk de maand van de verkiezingen en dit is ook goed terug te zien in de grafiek. Rond de dagen dat er gestemd kon worden is een duidelijke piek te zien.

Grafiek 2: Totaal aantal vragen per dag

Het Informatiepunt heeft de vragen telefonisch of per e-mail beantwoord (zie grafiek 3). De meeste vragen zijn telefonisch beantwoord. Dit betreft 3.083 vragen. Via de e-mail zijn er 1.628 vragen afgedaan.

Grafiek 3: Aantal binnengekomen vragen per communicatiemiddel (%)

Aantal vragen per categorie

Van de binnengekomen vragen is bijgehouden door wie ze zijn gesteld. De verschillende categorieën betrokkenen bij het verkiezingsproces worden met het daarbij behorende totaal in de onderstaande tabel weergegeven.

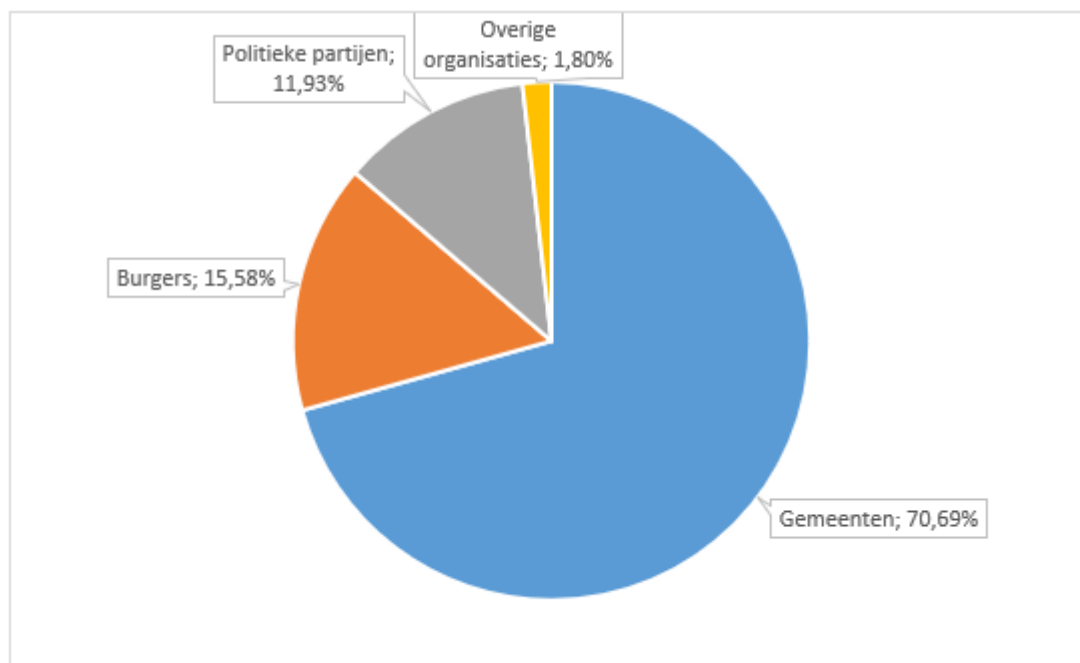
Tabel 1: Aantal vragen per categorie

Categorie	Aantal vragen
Gemeente	3.330
Burger	734
Politieke partij	562
Overige organisaties	85

Uit de tabel blijkt dat de meeste vragen zijn gesteld door gemeenten (3.330 vragen), gevolgd door burgers (734 vragen). Politieke partijen hebben iets minder vragen gesteld dan burgers (562 vragen). Een groot deel van de vragen, te weten 1.602, is gesteld in de maand januari. Dit kwam door de dag van kandidaatstelling eind januari en de termijn voor het herstellen van verzuimen waarmee partijen en gemeenten te maken hadden. Nadat de kandidatenlijsten werden vastgesteld, werden er de maand erna beduidend minder vragen gesteld tot aan de periode van stemming.

Tot slot werden er nog vragen gesteld door overige organisaties (85 vragen). Dit waren vaak organisaties die statistieken verzamelden. Ook werden er sporadisch vragen gesteld door andere overheidsinstanties.

Grafiek 4: Aantal vragen per categorie (%)

Communicatiemiddel en onderwerp per melder

In deze paragraaf wordt per melder aangegeven op welke wijze het Informatiepunt is benaderd en waar dat over ging. De verdeling tussen de vragen die via e-mail of telefoon gesteld zijn, fluctueert in de loop der jaren wat, maar de meeste vragen worden over het algemeen telefonisch gesteld, zoals blijkt uit tabel 2.

Tabel 2: Aantal vragen per verkiezing per communicatiemiddel

Verkiezingsjaar	GR 2006	GR 2010	GR 2014	GR 2018	GR 2022
Totaal	2.327	4.146	6.073	4.541	4.711
Per e-mail	644 (28%)	764 (18%)	1.727 (28%)	1.191 (26%)	1.628 (35%)
Per telefoon	1.682 (72%)	3.382 (82%)	4.328 (71%)	3.350 (74%)	3.083 (65%)
Per brief	1 (0%)	0 (0,0%)	18 (1%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)

Gemeenten

Gemeenten stelden de meeste vragen over de kandidaatstelling. 34% van de vragen van gemeenten ging hierover. Gemeenten waren onder meer benieuwd welke stukken precies ingeleverd moesten worden door politieke partijen. Gemeenten organiseerden vooraf veelal een informele voorinlevering en hadden daarbij, na contact met lokale partijen, veel vragen over de beoordeling van kandidatenlijsten en de bijbehorende stukken. Zij vroegen zich af wat zij partijen moesten adviseren om fouten te voorkomen. Zij waren benieuwd wat nou precies een mogelijk verzuim zou opleveren, zoals het ontbreken van de punt na de voorletter(s), onjuist gebruik van hoofdletter(s) en kleine letter(s), persoonsgegevens die afweken van de BRP en onvolledige kopieën van identiteitsbewijzen. Verder werd vaak de vraag gesteld of het toegestaan was om elektronisch ondertekende stukken te accepteren. Tot slot vroegen gemeenten zich af wat te doen als een kandidaat door bijvoorbeeld een handicap fysiek niet in staat was om een handtekening te zetten.

De vragen over registratieverzoeken gingen voornamelijk over het registreren van aanduidingen en de wettelijke afwijzingsgronden. Zo werd vaak de vraag gesteld hoe beoordeeld moest worden of een aanduiding van een politieke partij misleidend was en of deze voor verwarring kon zorgen bij de kiezer. Ook zijn er vragen gesteld over het wijzigen van de gemachtigden van een groepering. Gemeenten waren tot slot benieuwd wie het besluit op een registratieverzoek moest tekenen, wat de beslistermijn was en waar ze het besluit uiteindelijk moesten publiceren. Ook vroegen ze zich af of het verplicht was om het gehele register te publiceren. Net als in 2018 ging 9% van de vragen over registratieverzoeken.

Verder werden er door gemeenten veel vragen gesteld over de Ondersteunende Software Verkiezingen (OSV2020). Het Informatiepunt was het eerste aanspreekpunt voor juridische vragen van gemeenten over het gebruik van OSV voor de kandidaatstelling en uitslagvaststelling. Voor antwoorden op technische vragen werden zij voornamelijk doorverwezen naar de technische helpdesk van Elect-IT, of zo nodig naar collega's binnen

het bureau van de Kiesraad. Sommige gemeenten hadden bijvoorbeeld nieuwe medewerkers die niet wisten hoe het programma werkte en sommige gemeenten werkten met computers die niet beschikten over het aanbevolen besturingssysteem.

Tabel 3: Gemeenten GR 2022

Communicatiemiddel	Aantal	Percentage
Totaal	3.330	100%
Per telefoon	2.327	69,9%
Per e-mail	1.003	30,1%

Onderwerpen top-3	Aantal	Percentage
1. Kandidaatstelling	1.162	34,9%
2. Registratieverzoeken	290	8,7%
3. OSV2020	263	7,9%

Burgers

Burgers stelden de meeste vragen per e-mail (ruim 55%). Een relatief grote groep meldingen is afkomstig van enkele veelschrijvers die veelvuldig het Informatiepunt benaderden met berichten die geen inhoudelijke vraag bevatten over het verkiezingsproces.

De vragen over stempassen en kiezersinformatie gingen vooral over kiezers die meldden dat ze nog geen stempas of kandidatenlijsten hadden ontvangen. Daarnaast vroegen veel burgers zich af of ze na hun verhuizing hun stemrecht in de nieuwe gemeente konden uitoefenen. Velen wisten niet dat zij enkel hun stem in hun oude woongemeente konden uitbrengen en vonden het vervelend en vreemd dat de dag van kandidaatstelling hiervoor de peildatum was.

De vragen met betrekking tot kandidaatstelling van burgers gingen over het afleggen van ondersteunings- en instemmingsverklaringen.

Tabel 4: Burgers GR 2022

Communicatiemiddel	Aantal	Percentage
Totaal	734	100%
Per telefoon	326	44,4%
Per e-mail	408	55,6%

Onderwerpen top-3	Aantal	Percentage
1. Overige (veelschrijver)	88	12,0%
2. Stempassen en kiezersinformatie	81	11,0%
3. Kandidaatstelling	73	9,9%

Politieke partijen

Politieke partijen stelden vanuit de meeste vragen over kandidaatstelling. Veel van deze vragen gingen over het verzamelen van ondersteuningsverklaringen, maar ook over welke modellen ingeleverd moesten worden. Daarnaast werden er vragen gesteld over de inleveraar van de kandidaatstellingstukken. Wanneer een inleveraar verhinderd bleek te zijn vroegen partijen hoe hiermee om te gaan. Een ander veelvoorkomende vraag was wat te doen met kandidaten die zich op het laatste moment niet langer kandidaat wilden stellen.

Er werden relatief veel vragen gesteld over OSV2020-PP (149). Deze vragen gingen over het gebruik van de software door politieke partijen om de stukken voor hun kandidaatstelling voor te bereiden. Partijen vroegen zich af hoe ze wijzigingen konden doorvoeren, op welke modellen de hashcode moest voorkomen en of de aanmaaktijdstippen en -data overeen moesten komen. Verder werd gevraagd of het gebruik van OSV2020-PP überhaupt verplicht was. Verder kreeg het Informatiepunt nog specifieke technische vragen over het downloaden, installeren en het gebruik van het programma. Deze vragen zijn voornamelijk doorverwezen naar de helpdesk van Elect-IT en voor het overige door het bureau van de Kiesraad beantwoord.

De vragen over registratieverzoeken van politieke partijen gingen vaak over de stukken die aangeleverd moeten worden voor het doen van een registratie- of wijzigingsverzoek. Daarnaast werden er veel vragen gesteld over eventuele doorwerking van geregistreerde aanduidingen. Van politieke partijen kwam verder de vraag wie precies het registratieverzoek moest tekenen. Tot slot kreeg het Informatiepunt nog vragen over het wijzigen van de gemachtigde en plaatsvervangende gemachtigde.

Tabel 5: Politieke partijen GR 2022

Communicatiemiddel	Aantal	Percentage
Totaal	562	100%
Per telefoon	375	66,7%
Per e-mail	187	33,3%

Onderwerpen top-3	Aantal	Percentage
1. Kandidaatstelling	279	49,6%
2. OSV2020	149	26,5%
3. Registratieverzoeken	63	11,2%

Vergelijking met eerdere gemeenteraadsverkiezingen

In tabel 6 is het verloop van het aantal vragen van de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 tot en met de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 te zien. Het aantal keren dat het Informatiepunt is benaderd is lichtelijk toegenomen in vergelijking met de verkiezingen van 2018.

Gemeenten hebben tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 vaker gebruik gemaakt van het Informatiepunt dan in voorgaande jaren. Daarbij kan meegespeeld hebben dat er ook dit keer bijzondere maatregelen van toepassing waren vanwege de Tijdelijke wet.

Tabel 6: Aantal vragen per verkiezing per categorie

Verkiezingsjaar	GR 2006	GR 2010	GR 2014	GR 2018	GR 2022
Totaal	2.327	4.146	6.037	4.541	4.711
Gemeenten	1.561 (67%)	2.853 (69%)	3.986 (66%)	2.851 (63%)	3.330 (71%)
Burgers	519 (22%)	489 (12%)	737 (12%)	1.081 (24%)	734 (15%)
Partijen	n.v.t	530 (13%)	883 (14%)	493 (11%)	562 (12%)
Overig	247 (10%)	247 (6%)	467 (8%)	116 (2%)	85 (2%)

Onderwerpen

Het Informatiepunt heeft de binnengekomen vragen op onderwerp gerubriceerd. Wel moet daarbij worden opgemerkt dat in eenzelfde contact vaak vragen werden gesteld over diverse onderwerpen. Deze zijn vervolgens geregistreerd onder het onderwerp dat het hoofdbestanddeel van het contact vormde. De zes meest voorkomende onderwerpen worden hieronder belicht.

Tabel 7: Rangschikking diverse onderwerpen

Onderwerp	Aantal	%
Kandidaatstelling	1517	32,2%
OSV2020	449	9,5%
Registratieverzoeken	369	7,8%
Vaststellen en bekendmaken uitslag	298	6,3%
Stembureaus	242	5,1%
Centraal stembureau/hoofdstembureau	197	4,2%
Overige	194	4,1%
Stemmen	159	3,4%

Stempassen en kiezersinformatie	134	2,8%
Stemopneming	119	2,5%
Campagnevoering	99	2,1%
Stemmen bij volmacht	94	2,0%
Overige (veelschrijver)	87	1,8%
Toewijzen zetels aan kandidaten	87	1,8%
Vereisten lidmaatschap	82	1,7%
Kiesgerechtigdheid	75	1,6%
Stemlokaal inrichting	64	1,4%
Databank verkiezingsuitslagen	59	1,3%
Vaststelling kandidatenlijsten	59	1,3%
Modellen	44	0,9%
Tussentijdse vervanging	44	0,9%
Samenwerking partijen	35	0,7%
Lijstnummering	34	0,7%
Vernietigen/bewaren verkiezingsbescheiden	25	0,5%
Incidenten	24	0,5%
Nieuwsbrieven en circulaires BZK	17	0,4%
Tijdelijke vacatures	17	0,4%
Website	15	0,3%
Afsplitsing en fractievorming	14	0,3%
Herindelingsverkiezingen	12	0,3%
Toegankelijkheid	11	0,2%
Tweede Kamerverkiezing	8	0,2%
Digitalisering verkiezingsproces	7	0,1%
Experiment centrale stemopneming	6	0,1%
Waterschapsverkiezingen	4	0,1%
Provinciale statenverkiezingen	3	0,1%
Eilandsraad en kiescollege	2	0,1%
Europees Parlementsverkiezing	2	0,0%
Eerste Kamerverkiezing	1	0,0%
Internationaal contact	1	0,0%
Stemmen buiten Nederland	1	0,0%

Kandidaatstelling

De meeste vragen tijdens deze verkiezingsperiode gingen over kandidaatstelling, veelal afkomstig van partijen en gemeenten. Partijen hadden vooral vragen over de kandidatenlijst en de bijbehorende stukken die op de dag van kandidaatstelling moesten worden ingediend. Een veelgehoorde vraag was of de volgorde van de kandidaten op de lijst overeen moest komen met de volgorde op de ondersteunings- en instemmingsverklaringen. Partijen vroegen zich ook af wanneer ze geen ondersteuningsverklaringen hoefden in te dienen en geen waarborgsom hoefden te betalen. Gemeenten vroegen zich vooral af wie op de dag van kandidaatstelling bevoegd was om de kandidatenlijst en bijbehorende stukken in te leveren. Ze wilden ook weten wat was toegestaan volgens de Kieswet m.b.t. de vermelding

van kandidaten op de lijst. Ook vroegen ze zich af of bepaalde verschrijvingen ambtshalve konden worden opgelost, voordat het als een officieel verzuim werd geconstateerd, en zo mogelijk hoe dit moest worden aangepakt.

Andere vragen gingen over de ondertekening van de stukken voor kandidaatstelling en of dit met een zogenoemde 'natte handtekening' moest. Daarnaast gingen veel vragen over de voorwaarden voor vermelding op de kandidatenlijst, de tenaamstelling op de lijst (artikel H 2, van het Kiesbesluit), het opnemen van de BSN op het kopie legitimatiebewijs en op de instemmingsverklaring en de openbaarheid van de stukken. Verder werd er dit jaar gevraagd naar de vereisten voor het actief en passief kiesrecht van Britse onderdanen.

OSV2020

Zowel partijen als gemeenten vonden het (te) lang duren voordat OSV2020 voor de gemeenteraadsverkiezingen beschikbaar was op de website van de Kiesraad of hadden vragen over mogelijke kwetsbaarheden. Nadat OSV2020 beschikbaar was, zijn er vragen gesteld over het downloaden, installeren en het gebruik van het programma. Deze vragen zijn voornamelijk doorverwezen naar de helpdesk van Elect-IT en zijn voor het overige intern door het bureau van de Kiesraad beantwoord. Regelmatig werd gevraagd hoe verbeteringen en correcties in OSV2020 moesten worden aangebracht en tot welk moment dat nog mogelijk was. Gemeenten vroegen zich ook af of het gebruik van OSV2020-PP en het gebruik van een eventuele USB-stick met de aangemaakte stukken verplicht was, en zo niet, of ze de partijen daartoe konden verplichten. Tot slot ontving het Informatiepunt positieve en negatieve feedback over OSV2020, die vervolgens ter overweging zijn gedeeld met de afdeling IT en Informatiebeleid.

Registratieverzoeken

Het overgrote deel van de vragen over registratieverzoeken kwam van gemeenten. Gemeenten vroegen zich met name af wie het besluit op een registratieverzoek moest tekenen, wat de beslistermijn was en waar ze het besluit uiteindelijk moesten publiceren. Ook werd vaak gevraagd of het verplicht was om het gehele register te publiceren. Daarnaast werden er veel vragen gesteld over de beoordeling van verzoeken en eventuele doorwerking van geregistreerde aanduidingen. Tenslotte werd door gemeenten vaak gevraagd welke stukken nodig waren voor het wijzigen van een aanduiding of van de gemachtigden en of hier modellen voor bestonden. Politieke partijen vroegen vooral naar de stukken die aangeleverd moesten worden voor het doen van een registratie- of wijzigingsverzoek. Ook wilden ze weten wie precies het registratieverzoek moest tekenen.

Vaststellen en bekendmaken uitslag

Bij gemeenten leefde de vraag of zij al een voorlopige uitslag op kandidaatsniveau en zetelniveau bekend mochten maken vóór de openbare zitting van het hoofdstembureau op maandag 21 maart waarin de uitslag formeel werd vastgesteld. Verder vroegen gemeenten zich af wanneer en waar ze welke processen-verbaal moesten publiceren en ter inzage moesten leggen. Met betrekking tot een (mogelijke) hertelling werd gevraagd naar het criterium voor hertelling, de praktische uitvoering en het verwerken van de uitkomst in OSV2020-U. Burgers waren met name nieuwsgierig naar de wijze van (rest)zetelverdeling.

Stembureaus

Veel gemeenten hadden, met inachtneming van de Tijdelijke wet, vragen over de benoeming van stembureauleden en de inrichting van stemlokalen. Vaak werd de vraag gesteld of ook kandidaten benoemd konden worden als stembureaulid. Ook kreeg het Informatiepunt regelmatig een vraag over campagnevoering dichtbij (of in) een stembureau en welke regels dan golden. Daarnaast waren er op het laatste moment veel afmeldingen van stembureauleden en vroegen gemeenten zich af of het minimumaantal stembureauleden van vier, o.g.v. de Tijdelijke wet, aangehouden moest worden en wat anders de consequenties zouden zijn als dit niet haalbaar was.

Centraal stembureau/hoofdstembureau

Veel gemeenten vroegen zich af hoe ze digitale zittingen moesten inrichten en daarbinnen de bezwaarmogelijkheid mogelijk konden maken. Met het oog op eventuele coronabesmettingen werd ook vaak gevraagd hoeveel leden van het centraal stembureau minimaal aanwezig moesten zijn en wie precies het proces-verbaal moest ondertekenen. Burgers vroegen zich voornamelijk af wat de mogelijkheden waren voor het bijwonen van de openbare zitting en hoe ze bezwaar konden indienen.